

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2023 р.

ОФІЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

Із зали засідань Президії НАН України

2 листопада 2022 року	1 27
9 листопада 2022 року	1 32
16 листопада 2022 року	1 40
23 листопада 2022 року	1 45
30 листопада 2022 року	2 21
14 грудня 2022 року	2 25
28 грудня 2022 року	2 32
11 січня 2023 року	3 43
25 січня 2023 року	3 47
8 лютого 2023 року	4 39
22 лютого 2023 року	4 46
8 березня 2023 року	6 3
22 березня 2023 року	6 9
5 квітня 2023 року	6 15
19 квітня 2023 року	7 9
3 травня 2023 року	7 16
17 травня 2023 року	7 23
31 травня 2023 року	8 49
14 червня 2023 року	8 55
23 червня 2023 року	8 60
12 липня 2023 року	9 62
23 серпня 2023 року	10 16
6 вересня 2023 р.	11 57
20 вересня 2023 р.	11 64
4 жовтня 2023 р.	12 61
18 жовтня 2023 р.	12 67

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НАН УКРАЇНИ

Національна академія наук України: підсумки діяльності за 2022 рік та основні напрями подальшої роботи (сесія Загальних зборів НАН України 27 квітня 2023 р.)	5 3
---	-----

Загородній А.Г. Діяльність Національної академії наук України у звітний період. Підсумки,

ISSN 1027-3239. Вісн. НАН України, 2023, № 12

проблеми, завдання (звітна доповідь на сесії Загальних зборів НАН України 27 квітня 2023 р.) 5 10

Ювілейна сесія Загальних зборів НАН України, присвячена 100-річчю від дня народження академіка В.М. Глушкова (15 вересня 2023 р.) 10 3

Виступи

Тимоха О.М. Досягнення, актуальні виклики та перспективи математичних досліджень в установах Відділення математики НАН України ... 5 19

Шехунова С.Б. Критична та стратегічна мінеральна сировина для економічної безпеки та повоєнного розвитку України ... 5 25

Курбатов Д.І. Наука та інновації: шанс для дерегуляції та нарощування ефективності галузі ... 5 31

Ущановський К.В. Щодо забезпечення синхронної роботи ОЕС України з ENTSO-E ... 5 34

Жаркін А.Ф. Енергетика України: сучасний стан, перспективи відновлення та розвитку ... 5 38

Комісаренко С.В. Розвиток сучасних біотехнологій і перспективи біомедичного кластеру НАН України ... 5 41

Павлюк С.П. Національна свідомість як державний стрижень нації ... 5 44

Тодуров І.М. Про діяльність Центру інноваційних медичних технологій НАН України ... 5 47

Алматов А.П. Науково-методичне забезпечення розробки ракетно-космічної техніки в Україні ... 5 50

Заїменко Н.В. Захист та відновлення ґрунтів у повоєнний період ... 5 54

Баглюк Г.А. Роботи установ Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України для потреб оборони та безпеки держави 5 57

Захаренко В.В. Повоєнне відновлення та модернізація українських радіотелескопів ... 5 61

Устименко В.А. Політико-правові детермінанти повоєнного розвитку економіки України 5 64

Вовк М.В. Науково-технічна співпраця Інституту органічної хімії НАН України з академіч-

ними установами, закладами вищої освіти та виробничими компаніями	5 72	<i>Лібанова Е.М.</i> Щодо повоєнного відродження України (14 грудня 2022 р.)	2 55
<i>Гуляницький Л.Ф.</i> Оптимізація рішень при плануванні місії безпілотних літальних апаратів	5 75	<i>Єрмоленко А.М.</i> Практична філософія Григорія Сковороди і сучасність: до 300-річчя від дня народження (14 грудня 2022 р.)	2 62
<i>Яцків Я.С.</i> Діяльність Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при НАН України у 1990–2022 рр.	5 79	<i>Петренко О.Ю.</i> Сучасний стан та перспективи розвитку кріобіології і кріомедицини (14 грудня 2022 р.)	2 75
<i>Ковач В.О.</i> Про діяльність Ради молодих вчених НАН України	5 83	<i>Муровська Г.В.</i> Про нафтогазоносність Карпатського регіону України (11 січня 2023 р.)	3 52
<i>Дембіцький С.С.</i> Особливості громадської думки в Україні під час війни (академічний досвід)	5 86	<i>Кудряченко А.І.</i> Проблема історичної пам'яті: європейський дискурс (1945–2020 рр.) (11 січня 2023 р.)	3 60
<i>Горбулін В.П.</i> Дороговказ академіка В.І. Вернадського (<i>довідь з нагоди вручення Золотої медалі імені В.І. Вернадського НАН України</i>)	5 90	<i>Кучук М.В.</i> Досягнення та перспективи розвитку генно-інженерних рослинних біотехнологій (25 січня 2023 р.)	3 72
<i>Лобанов Л.М.</i> Технології бездеформаційного зварювання виробів ракетно-космічної техніки, методи лазерної інтерферометрії для діагностики зварних з'єднань та конструкцій (<i>довідь з нагоди вручення Золотої медалі імені Б.С. Патона НАН України</i>)	5 93	<i>Борисенко В.І.</i> Перспективні напрями розвитку атомної енергетики України (8 лютого 2023 р.)	4 51
Документи		<i>Ясь О.В.</i> Війна у проєкціях і конструкціях історичного часу (8 лютого 2023 р.)	4 62
Постанова Загальних зборів НАН України	5 100	<i>Дунаєвська Н.І.</i> Проблеми й технології термічної переробки палив в енергетичних установках теплових електростанцій (22 лютого 2023 р.)	4 72
З КАФЕДРИ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ		<i>Колотілов С.В.</i> Перспективи зниження вмісту платинових металів у каталізаторах гідрування органічних сполук (22 лютого 2023 р.)	4 85
За матеріалами наукових доповідей на засіданнях Президії НАН України		<i>Ниркова Л.І.</i> Методологія досліджень та прогнозування довговічності зварних конструкцій критичної інфраструктури (8 березня 2023 р.)	6 19
<i>Завалій І.Ю.</i> Розроблення нових функціональних матеріалів для потреб водневої енергетики (2 листопада 2022 р.)	1 50	<i>Гринь Д.М.</i> Сейсмічна небезпека території України (8 березня 2023 р.)	6 25
<i>Горбик П.П.</i> Нові спеціальні матеріали та покриття, що ефективно поглинають електромагнітне інфрачервоне та інші випромінювання (2 листопада 2022 р.)	1 57	<i>Забулонов Ю.Л.</i> Перспективи впровадження малих модульних реакторів в Україні (22 березня 2023 р.)	6 34
<i>Ажнюк Б.М.</i> Українська мова і українська держава (9 листопада 2022 р.)	1 67	<i>Костерін С.О.</i> Каліксарени як перспективні регулятори скоротливості гладеньких м'язів (22 березня 2023 р.)	6 47
<i>Гриценко П.Ю.</i> Українська мова в сучасних реаліях державотворення в Україні (9 листопада 2022 р.)	1 72	<i>Жулинський М.Г.</i> Рукописні фонди Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України – основа академічних, науково-критичних та енциклопедичних видань (5 квітня 2023 р.)	6 56
<i>Білоус А.Г.</i> Функціональні матеріали спеціального призначення на основі оксидних систем (16 листопада 2022 р.)	1 78	<i>Басок Б.І.</i> Фундаментальна теплофізична інженерія будівель у контексті відновлення України (5 квітня 2023 р.)	6 62
<i>Пащенко Є.О.</i> Адаптивні полімерні композиції з надтвердих матеріалів: структурна динаміка та контактна поведінка (16 листопада 2022 р.)	1 85	<i>Брик Т.М.</i> Комп'ютерне моделювання фізичних явищ і процесів у конденсованих системах: стан та перспективи розвитку (19 квітня 2023 р.)	7 29
<i>Товстолигін О.І.</i> Магнітні наноккомпозити для новітніх технічних та медичних застосувань (30 листопада 2022 р.)	2 43	<i>Воропаєв Г.О.</i> Динаміка швидкохідних суден: світові тенденції та перспективи (19 квітня 2023 р.)	7 37
<i>Дзядевич С.В.</i> Біосенсорика – сучасний напрям аналітичної біотехнології (30 листопада 2022 р.)	2 50		

Резнік В.С. Сучасна українська соціетальна спільнота в умовах війни: легітимація, доляльність та солідаризація (3 травня 2023 р.)	7 46	Мохор В.В. Цифрова трансформація енергетики як запорука забезпечення її стійкості (4 жовтня 2023 р.)	12 74
Блюм Я.Б. Про результати виконання цільової програми наукових досліджень НАН України «Біопаливні ресурси і біоенергетика» (3 травня 2023 р.)	7 56	Гудков Д.І. Вплив тривалого радіонуклідного забруднення на водні організми (4 жовтня 2023 р.)	12 80
Скрипник Г.А. Національна культурно-мистецька спадщина: проблеми збереження та академічної наукової презентації (17 травня 2023 р.)	7 61	Дідух Я.П. Про наукові засади розроблення методики оцінювання збитків, завданих воєнними діями природним екосистемам (18 жовтня 2023 р.)	12 87
Анісімов А.В. Цифрова автентифікація: досягнення та перспективи (31 травня 2023 р.)	8 65	Толстолуцька Г.Д. Розроблення та вдосконалення радіаційно стійких конструкційних матеріалів для ядерної енергетики України (18 жовтня 2023 р.)	12 97
Довбешко Г.І. Спектроскопічні маркери біологічних молекул та їх застосування в біотехнологіях та медицині: стан і перспективи (31 травня 2023 р.)	8 69	СТАТТІ ТА ОГЛЯДИ	
Прокопенко В.А. Фундаментальні та прикладні аспекти розвитку сучасної біоколоїдної хімії (14 червня 2023 р.)	8 74	Летичевський О.О. Сучасні наукові проблеми кібербезпеки	2 12
Кучеренко Л.І. Наукові основи створення інноваційних вітчизняних лікарських засобів (14 червня 2023 р.)	8 79	Верменич Я.В. Феномен пограниччя в умовах «війн ідентичностей»: трансформаційна динаміка та евристичний потенціал	3 30
Саган О.Н. Державно-церковні відносини в Україні на сучасному етапі: актуальні проблеми, можливі сценарії розвитку (23 червня 2023 р.)	8 84	Кириленко О.В., Снежкін Ю.Ф., Басок Б.І., Базеев Є.Т. Енергетика, наука та інженерія: сучасний стан і виклики розвитку	4 3
Токовий Ю.В. Прикладні проблеми механіки неоднорідних тіл: сучасний стан та перспективи розвитку (12 липня 2023 р.)	9 70	Смірнов О.М., Тимошенко С.М., Нарівський А.В. Відновлення та інноваційний розвиток виробництва сталі в Україні в контексті енергоефективності та європейського зеленого курсу	4 21
Пирожков С.І. Збереження і розвиток державності України в умовах війни та миру (23 серпня 2023 р.)	10 22	Чепков І.Б. Роль та місце матеріалознавства у створенні новітнього озброєння та військової техніки Збройних Сил України	6 73
Якубова Л.Д. Україна в епіцентрі цивілізаційного зіткнення: євразійський/рашистський виклик (23 серпня 2023 р.)	10 30	Хамітов Н.В. Філософське мистецтво Григорія Сковороди і дискусії щодо розвитку гуманітарної сфери України	6 84
Афанасьєв С.О. Про екологічні наслідки руйнування греблі Каховської ГЕС (6 вересня 2023 р.)	11 71	Литвин В.М. Сталінська спадщина у сучасній російській політиці	8 23
Мельник В.П. Щодо відновлення напівпровідникової галузі в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення (6 вересня 2023 р.)	11 81	Рафальський О.О. Загрози Україні в нових геополітичних умовах: ризики та шляхи подолання	8 36
Пошивалов В.П. Керування фізико-механічними властивостями алюмінієвих сплавів для підвищення їхніх міцнісних характеристик і використання у конструкціях спеціального призначення (20 вересня 2023 р.)	11 87	Малицький Б.А. Проблеми комплексного оцінювання наукового результату	9 24
Пуд О.А. Наноккомпозити спряжених полімерів для сенсорних застосувань (20 вересня 2023 р.)	11 93	Попович О.С., Костриця О.П. Щодо стратегії післявоєнного відновлення кадрового потенціалу науки України	9 37
		Василенко В.С. Дослідження Дмитра Чижевського: культура, епоха, стиль	9 42
		Павлишин В.І., Пономаренко О.М., Чернієнко Н.М. Володимир Вернадський і сучасна мінералогія	10 45

<i>Кузнецов В.І.</i> До епістемологічного аналізу наукових теорій	11 32	<i>Савенець М.В.</i> Інтегрований погляд на сучасний стан забруднення атмосферного повітря в Україні (12 липня 2023 р.)	9 80
<i>Горбулін В.П., Мосов С.П.</i> Безпілотна авіація військового призначення у фокусі світового науково-технічного прогресу	11 48	<i>Трофименко С.В.</i> Електромагнітні процеси з «напівголими» частинками високих енергій (12 липня 2023 р.)	9 87
<i>Комісаренко С.В., Романюк С.І.</i> Перемога мРНК-вакцин над пандемією коронавірусу SARS-CoV-2, який викликає захворювання COVID-19, або як синтетична мРНК прослизнула повз вроджений імунний захист клітини (Нобелівська премія з фізіології або медицини 2023 року)	12 3	<i>Цар І.М.</i> Мовна свідомість і мовна поведінка молоді під час російсько-української війни: параметризація і динаміка (12 липня 2023 р.) ...	9 93
<i>Вовк Р.В., Пойда В.П., Лимар В.І.</i> Фізика заирнули... в приватне життя електронів (Нобелівська премія з фізики 2032 року)	12 26	НАУКА І СУСПІЛЬСТВО	
<i>Картель М.Т., Лобанов В.В.</i> Квантові точки — основа сучасного та майбутнього матеріалознавства (Нобелівська премія з хімії 2023 року)	12 33	<i>Литвин В.М.</i> У битві за імперію: російські нарративи проти історичних реалій	1 11
<i>Романова О.В.</i> Естетика творчості Йона Фоссе: тенденції та традиції (Нобелівська премія з літератури 2023 року)	12 43	<i>Горбулін В.П., Мосов С.П.</i> Водні конфлікти як індикатор загострення світової кризи прісної води	2 3
<i>Лібанова Е.М.</i> Гендерні відмінності на ринку праці: уроки Клаудії Голдін для України (премія з економіки пам'яті Альфреда Нобеля 2023 року)	12 47	<i>Протасов О.О., Левіт Г.С.</i> Академік Володимир Вернадський: минуле, сучасне, майбутнє (до 160-річчя від дня народження)	3 19
МОЛОДІ ВЧЕНІ		<i>Локтєв В.М.</i> Національна академія наук — не важка і не непотрібна радянська спадщина, а унікальне вітчизняне явище з історією і традиціями	8 3
За матеріалами наукових повідомлень на засіданнях Президії НАН України		<i>Тукало М.А., Ткачук З.Ю., Яценко У.М.</i> Війна і біобезпека в Україні	8 14
<i>Дубіковський О.В.</i> Мас-спектрометричні дослідження в технології виготовлення багатоелементних ІЧ-фотоприймачів на основі антимоніду індію (28 грудня 2022 р.)	2 79	<i>Горбулін В.П., Бадрак В.В.</i> Україна в умовах побудови нового світопорядку. Пошук місця в системі координат	9 3
<i>Говоруха В.М.</i> Універсальна біотехнологія знешкодження токсичних органічних відходів і металів з отриманням цінних продуктів (28 грудня 2022 р.)	2 85	<i>Загороднюк І.В.</i> Пріоритети в охороні природи в умовах війни: ситуація з Великим Лугом і Великим Степом	9 12
<i>Артимишин Ю.З.</i> Депортаційні акції 1940-х років у національній пам'яті українців: стан та перспективи дослідження (28 грудня 2022 р.)	2 91	<i>Горбулін В.П., Бадрак В.В.</i> Воєнний 2024-й: загадки для України	11 8
<i>Держак О.Л.</i> Розроблення методів забезпечення вібраційної надійності структурно-неоднорідних механічних систем (3 травня 2023 р.) ..	7 67	<i>Локтєв В.М.</i> Національній академії наук — 105! Несвяткові думки.	11 18
<i>Ткаченко І.М.</i> Термостабільні фторовані ароматичні поліетери як матеріали для сучасної мікроелектроніки та світлочутливих елементів (3 травня 2023 р.)	7 72	НАУКОМЕТРІЯ І ВИДАВНИЧА СПРАВА	
<i>Шаповал Ю.І.</i> Грошово-кредитна політика України у воєнний та повоєнний періоди (3 травня 2023 р.)	7 79	<i>Яцків Я.С., Вакаренко О.Г., Діденко Ю.В.</i> Науково-видавнича діяльність НАН України в умовах російсько-української війни	6 100
		ІНТЕРВ'Ю	
		За підсумками року (інтерв'ю з президентом НАН України академіком А.Г. Загороднім)	
		1 3	
		ПОДІЇ	
		<i>Загородній А.Г.</i> Наукова дипломатія в умовах повномасштабної війни в Україні (виступ на зустрічі президентів та представників академії наук з нагоди започаткування довгострокової програми підтримки українських колективів	

при Польській академії наук, здійснюваної у співпраці з Національною академією наук США та іншими партнерами)	7 3
Сергієнко І.В., Задірака В.К., Швідченко І.В. Питання оптимізації обчислень (XLVIII науковий форум — Міжнародний науковий симпозиум, присвячений 100-річчю від дня народження академіка Віктора Глушкова)	10 73
Томазов В.В. Зберігаючи пам'ять (до 105-річчя від дня народження Бориса Євгеновича Патона)	11 3

НАУКОВА СПАДЩИНА

Герасименко В.І., Максименко С.І., Тимоха О.М. Засновник першої великої математичної школи в Україні (до 160-річчя від дня народження академіка Д.О. Граве)	10 78
Коваленко О.Г. Сивий орій (пам'яті відомого вірусолога, фітопатолога С.М. Московця)	10 87

НАУКОВІ НАПРЯМИ

Кузьмін В.Є., Шабанов Є.В. Фізико-хімічний інститут ім. О.В. Богатського НАН України — перший академічний інститут Одеси (до 45-річчя від дня заснування установи)	1 91
Богданов В.Л. Про діяльність установ Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України під час воєнного стану	3 3
Єфименко Т.І. Академія фінансового управління: етапи розвитку та завдання сьогодення (до 30-річчя створення установи)	7 86
Богданов В.Л., Булат А.Ф. Розвиток механіки в Національній академії наук України крізь призму установ Відділення механіки НАН України	10 57

ЛЮДИ НАУКИ

Тарас Я.М., Пацай Т.А. Подвижник української етнологічної науки (до 75-річчя академіка НАН України С.П. Павлюка)	1 100
Коць С.Я. Творець хлібного достатку України — вагомої складової національної безпеки держави (до 85-річчя академіка НАН України В.В. Моргуна)	3 77
Яворовський О.П. Долаючи вершини науки (роздуми про творчий спадок корифея вітчизняної токсикології та профілактичної медицини І.М. Трахтенберга)	4 92
Лібанова Е.М. Перший серед перших (до 75-річчя академіка НАН України С.І. Пирожкова)	6 106
Зайка Н.М., Надутенко М.В., Шевченко І.В., Шевченко Л.Л., Ющенко С.С. Фундатор вітчизняної школи комп'ютерної лінгвістики та	

лінгвістичних технологій (до 75-річчя академіка НАН України В.А. Широкова)	8 91
--	------

Хома М.С. Життєвий і творчий шлях відомого вченого та організатора науки (до 90-річчя члена-кореспондента НАН України В.І. Похмурського)	8 99
---	------

Комісаренко С.В. Знаний вчений-біохімік і видатний діяч освіти (до 80-річчя академіка НАН України Д.О. Мельничука)	11 102
---	--------

ВІТАЄМО

90-річчя

академіка НАН України О.С. Онищенко	3 93
академіка НАН України А.К. Шидловського ..	10 96
чл.-кор. НАН України Р.І. Кутаса	5 104
чл.-кор. НАН України Л.Л. Товажнянського ..	4 104

80-річчя

академіка НАН України А.М. Гольцева	10 97
академіка НАН України С.В. Комісаренка	7 96
академіка НАН України М.І. Павлюка	8 106
академіка НАН України Ю.С. Самойленка	9 97
академіка НАН України М.Я. Співака	12 104
чл.-кор. НАН України М.Ф. Головка	10 99
чл.-кор. НАН України В.Г. Ніколаєва	3 95
чл.-кор. НАН України В.М. Огенка	1 106
чл.-кор. НАН України А.М. Погорілого	7 97
чл.-кор. НАН України В.Ф. Сагача	9 99
чл.-кор. НАН України М.О. Шульги	9 100

75-річчя

академіка НАН України А.А. Гриценка	2 100
академіка НАН України Я.П. Дідуха	5 102
академіка НАН України В.І. Кальченка	8 108
академіка НАН України М.Т. Картеля	12 105
академіка НАН України А.Є. Конверського ...	9 98
академіка НАН України Є.І. Крижанівського ..	8 107
академіка НАН України Р.П. Радишевського ..	3 94
академіка НАН України А.А. Сибірного	10 98
чл.-кор. НАН України А.В. Анісімова	6 111
чл.-кор. НАН України О.І. Вовченка	11 107
чл.-кор. НАН України В.П. Гусиніна	12 108
чл.-кор. НАН України В.Б. Євтуха	7 98
чл.-кор. НАН України Д.О. Єгера	10 101
чл.-кор. НАН України Б.О. Іванова	12 107
чл.-кор. НАН України О.В. Кендзери	5 106
чл.-кор. НАН України А.А. Крючина	8 110

чл.-кор. НАН України О.В. Новосельцева	10 100	чл.-кор. НАН України Л.І. Муравського	5 108
чл.-кор. НАН України Б.К. Остафійчука	2 101	чл.-кор. НАН України С.М. Орлик	2 104
чл.-кор. НАН України В.П. Семененко	12 106	чл.-кор. НАН України О.А. Щипцова	4 105
чл.-кор. НАН України Л.Ф. Суходуба	2 102	60-річчя	
чл.-кор. НАН України В.М. Шаповала	5 107	академіка НАН України І.Є. Гаркуші	5 103
чл.-кор. НАН України А.І. Шевченка	5 105	академіка НАН України С.Б. Шехунової	1 105
чл.-кор. НАН України Н.Г. Щукіної	7 99	чл.-кор. НАН України П.Є. Стрижака	3 96
70-річчя		чл.-кор. НАН України О.П. Толочка	6 112
академіка НАН України Ю.М. Височанського	8 109	чл.-кор. НАН України В.В. Філоненка	7 101
чл.-кор. НАН України В.В. Брея	10 102	чл.-кор. НАН України Н.В. Хамітова	1 107
чл.-кор. НАН України Д.М. Вавріва	2 103	чл.-кор. НАН України Н.А. Шидловської	7 102
чл.-кор. НАН України М.І. Лихоліта	5 109	50-річчя	
чл.-кор. НАН України І.Г. Манцурова	7 100	чл.-кор. НАН України О.В. Гумовського	4 106